

ret. Retsplejerådet anfører endvidere, at domstolene er samfundets grundigste og forfatningsmæssigt centrale tvistløsningsorgan. Endvidere er det domstolenes centrale funktion at afgøre retstvister endeligt. Domstolene er derfor omgærdet af en række retssikkerhedsgarantier med hensyn til at sikre uafhængighed og upartiskhed og betryggende sagsbehandling. Disse retssikkerhedsgarantier fremgår til dels af grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og er i øvrigt fastsat ved lov.

På den baggrund finder Retsplejerådet, at der er visse funktioner, som bør være forbeholdt domstolene. Efter Retsplejerådets opfattelse bør tvangsfuldbyrdelse af afgørelser i privatretlige tvister således som udgangspunkt kun kunne ske, hvis afgørelsen er truffet af domstolene. Det gælder dog ikke afgørelser om samværsret og underholdsbidrag, der træffes af statsamtet.

Retsplejerådet bemærker, at det ved overvejslen af denne principielle problemstilling også må tages i betragtning, at inkassosager kan behandles efter forenklede regler ved domstolene.

Retsplejerådet anfører, at der i dag er enkelte administrative nævn, hvis afgørelser i privatretlige tvister kan tvangsfuldbyrdes efter de regler, som gælder for tvangsfuldbyrdelse af domme. Det gælder for hegnsynene, vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven, Tvistighedsnævnet, voldgiftsnævnene vedrørende forgiftning af honningbier samt for jordbrugskommissionerne for så vidt angår afgørelser om jordfordeling.

Det må efter Retsplejerådets opfattelse anses som rent historisk begrundet, at afgørelser truffet af hegnsyn og vurderingsmænd efter mark- og vejfredsloven kan tvangsfuldbyrdes. Retsplejerådet foreslår i overensstemmelse med det, der er anført ovenfor, at disse afgørelser ikke længere skal kunne tvangsfuldbyrdes.

Retsplejerådet foreslår ligeledes, at jordbrugskommissionernes afgørelser om jordfordeling ikke skal kunne tvangsfuldbyrdes. Rådet bemærker herved, at tvangsmæssig jordfordeling forekommer yderst sjældent og senest er anvendt i 1977.

Endvidere foreslår Retsplejerådet, at afgørelser truffet af voldgiftsnævnene vedrørende forgiftning af honningbier ikke skal kunne tvangsfuldbyrdes.

Retsplejerådet anfører endelig, at det for så vidt ville være i overensstemmelse med Retsplejerådets principielle synspunkter at foreslå, at heller ikke Tvistighedsnævnets afgørelser skal kunne tvangsfuldbyrdes. Da Tvistighedsnævnet har nær tilknytning til det arbejdsretlige system, og da Retsplejerådet ikke be-

handler spørgsmål i relation hertil, har rådet dog ikke medtaget et forslag herom i sit lovudkast.

Der henvises til betænkning nr. 1401/2001 side 152-154.

7.2.3.2. Justitsministeriet er af de grunde, som Retsplejerådet har anført, enig i, at der som udgangspunkt ikke bør gælde regler om, at nævnsafgørelser i privatretlige tvister kan tvangsfuldbyrdes.

Justitsministeriet er også enig i, at Tvistighedsnævnet indtager en særstilling.

Tvistighedsnævnet behandler således tvister mellem en elev og en praktikvirksomhed efter lov om erhvervsuddannelser, men det er en forudsætning, at tvisten forinden har været indbragt for det relevante faglige udvalg, der skal søge at tilvejebringe forlig, jf. lov om erhvervsuddannelser § 63. De faglige udvalg nedsettes af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne med et lige stort antal arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter, jf. lov om erhvervsuddannelser § 37. Tvistighedsnævnet består af en formand, der skal være dommer, og 4 faste medlemmer, hvoraf 2 beskikkes efter indstilling fra Dansk Arbejdsgiverforening og 2 efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark, jf. lov om erhvervsuddannelser § 64. Nævnet tiltrædes i hver sag af 2 medlemmer, som er udpeget af de forhandlingsberettigede organisationer inden for det pågældende uddannelsesområde.

Tvistighedsnævnet har dermed meget nær tilknytning til det særlige fagretlige system og har stor lighed med faglig voldgift og de tidligere lærlingevoldgiftsretter, som nævnet bl.a. har afløst.

På denne baggrund har Justitsministeriet ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer i de gældende regler om tvangsfuldbyrdelse af Tvistighedsnævnets afgørelser (eller med hensyn til betingelserne for at indbringe tvister, der hører under Tvistighedsnævnet, for domstolene, jf. herom pkt. 7.2.2 ovenfor).

Hegnssager er privatretlige nabokonflikter, der i det væsentlige angår en række mere tekniske spørgsmål om hegns dimensioner og beskaffenhed og om udgiftsfordeling vedrørende etablering og vedligeholdelse af hegn. Hegnssagerne behandles af den særligt sagkyndige myndighed hegnsynet og er bl.a. karakteriseret ved, at sagerne afgøres efter en besigtigelse (åstedforretning), hvor såvel hegnsynets tre medlemmer som sagens parter er til stede, og hvor hegnsynets formand ifølge hegnsloven bl.a. skal vejlede parterne og søge forlig tilvejebragt imellem dem. Kan sagen ikke løses forligsmæssigt, afgør hegnsynet tvisten ved en kendelse, der kan indbringes for domstolene inden for en frist på som udgangspunkt 4 uger.